

# Harcsabőség — pontyhiány

Készülnek a halászok a szabadtéri játékok vendégeinek ellátására

A Szegedi Kossuth Halászati Szövetkezet tagjainak tavaszi szerencsesorozata a nyáron is folytatódik. Valószínűleg a Török György és a Marosban, ahol tavasz óta kilenc óriásharcsát fogtak. Legutóbb Török György deszki halászhoz pártolt a szerencse, s két nap alatt két nagy vízragadozót emelt szárazra, s előlegként több mint ezer forintot kapott. Ugyancsak a napokban Mátó János negyvenkilős példányt fogott a Marosban, Apátfalva határában. Mátó Jánosnak az idén ez már a harmadik nagy zsákmánya. Az év rekordját Szabó Nyíri György tartja egy hatvankilős harcsával.

Amilyen bőség van harcsából, olyan kevés a ponty — mondja Juhász József, a szövetkezet elnöke. Ez azzal magyarázható, hogy a minden évben szokásos áprilisi áradás most elmaradt, a víz

nem hatolt ki az árterületre, a pontyok pedig csak itt, a bozotos, gödrös részekben, langyos vízben tudnak leélni. A napokban fogott pontyok tele vannak ikrával. Amennyiben lesz nyári áradás, lehet számítani az elmaradt pontyszaporodásra. Másfajta nemes halak, mint például süllő, kecske és szokásos mennyiségben kerültek a hálókba, s már napokkal ezelőtt teljesítette a szövetkezet féléves termelési tervét.

Egyébként most van a halak »diszlamója«, mert a folyókban megjelentek a tiszavirágok. Az utóbbi néhány nap kánikulai forrása felmelegítette a vizet, s a folyók mélyén rejtőző iszaplakó kérészek előjöttek. Ilyenkor élnek a halak mozgása, s népes madárcsapatok is előszeretettel vadásznak a víztükrök felett. A Marosnak csak a felső szakaszán — és

jóval kisebb mennyiségben, mint a Tiszán — látni kérészeket, mert a sebes folyó partvédelmi munkálatai során köveket süllyesztettek a mederbe, s ezzel nagy területről kiszorították a tiszavirágokat.

A halászati szövetkezet már készült a szabadtéri játékok vendégeinek fogadására, jó ellátására. Eddig huszonnégy mázsa halat tartálékoltak, illetve adtak át a Halértékesítő Vállalatnak, amit majd annak idején visszakapnak. Bárkában hatalmas ideig ugyanis nem lehet tartálékolni, mert nem esznek, vesztenek súlyukból a halak. A gyomai Vihar-sarok HtSz ígéretet tett arra, hogy a nyáron megfelelő mennyiséget szállítanak, s természetesen ehhez járul még a napi fogás. Ezek szerint halászléből és rántott halból nem lesz hiány.

## Az üzemszervezés a gazdasági vezetés fontos eszköze

# Gondos, alapos tervezést!

Amikor az üzemszervezés aktuális, alapvető feladataira hívjuk fel a figyelmet, ezzel egyidőben hangsúlyozni szeretnénk azt is, hogy ez nem jelentheti a vállalati tevékenység egészét átfogó szervezési munka tagadását. Az alapvető feladatok megjelölésének gyakorlati értéke csupán az, hogy a szervezés elindításához ad segítséget, kiemelve a szervezésnek azokat a területeit, ahol ezt a munkát helyes elindítani. Az üzemszervezői munka sikerének fontos feltétele, a helyes kiindulás, mert ez teszi lehetővé az erők koncentrációját, az igények felkeltését, tehát a hatékonyabb munkát. A szemlélet, az egy kaptafára húzás általában káros, de különösen áll ez az üzemszervezésre. Minden egyes vállalatnak, sőt üzemszervezőnek és műhelynek sajátosak a szervezésből adódó problémái. A továbbiakban ismertetett alapvető feladatokat megjelölésének célja csupán gondolatébresztés, az üzemszervezési munkára irányuló figyelmet felkeltése.

Nézzük a vállalati vezetés megvalósítása előtt álló egyik fontos feladatot, a vállalati tervezés megvalósításának problémáját. E munka megvalósításánál abból kell kiindulnia, hogy a tervezési munkát is elő kell készíteni, meg kell szervezni. Ez elsősorban a vállalat vezetőinek a feladata. A tervekben nemcsak az elérendő termelési célt, hanem azokat az eszközöket is — számításokkal alátámasztva — be kell tervezni, amelyek a terv teljesítését biztosítják, illetve az azal összhangban állnak. (Így a munkaerőt, az anyagot, munkaeszközöket stb.) E szervező feladatok a tervezők munkájának időbeni összehangolását igénylik. Jelenleg a vállalati tervezés módszere inkább az, hogy évről évre az elmúlt időszak tényszámait emelik (terveljesítést) bizonyos közgazdasági becslések alapján. A megalapozott számítások helyett általánosságban a rendelkezésre álló anyagi eszközök, a kereskedelmi igények és a beruházási előirányzatok határozzák meg a vállalatok elé állítható feladatokat, miután a legtöbb helyen hiányzik a megfelelő anyag- és munkanorma, a kapacitások felmérése, stb. E terveknek megalapozott számítások nélküli »feszítése« hol az alátérvezéshez, hol irreális célkitűzésekhez vezet. Márpedig sem a laza, sem az irreális túlfeszített tervek nem ösztönöznek, nem segítik elő a rendelkezésre álló anyagi és személyi feltételek leggyakoribb felhasználását.

A tervek elkészítése a vállalat különböző szervezeti egységei, komplex feladata. Ma még nem egyértelműen tisztázott az egyes vállalati szervek feladata ab-

ból a szempontból, hogy milyen mértékben vesznek részt a tervek előkészítésében és végső elkészítésében. Nincs tisztázva és ezért ki sem alakult a tervmunka helyes sorrendje, ki milyen adatszolgáltatásra kötelezett, kire milyen felelősség hárul a terv helyességéért, a tervszáltyok hogyan koordinálják az egyes szervek munkáját, stb. stb.

A vállalati tervek ezért nem képesek számolni a meglévő tartalékokkal, szűk keresztmetszetek képzéséhez vezetnek, az elmúlt időszak aránytalanságait nemhogy ki, külsőből, hanem az új tervekben tovább viszik, fokozzák az addig is meglévő nehézségeket. Ilyenformán már a tervekben ellentmondások jönnek létre, s ennek egyenes következménye valamelyik gazdasági mutató nem teljesítése, vagy túlteljesítése, a termelési zavarok »tervszerű« előidézése.

A reális tervek egyik fontos feladata, az eszközök helyes megtervezésével a termelés folyamatosságának biztosítása. Ebben lényeges szerepe van a helyesen kialakított kooperációnak. A tervek készítésének fontos szervezési kérdése tehát a vállalatok közötti kooperáció előkészítése. Ezért a kooperáció legalapvetőbb előkészítését a tervmunkával együtt kell végezni, hiszen ebben az időszakban még van mód és lehetőség a kooperáló vállalatok közötti vitás kérdések tisztázására, megoldására.

Az időközbeni profilváltozások is újabb és újabb kooperációs nehézségeket, prob-

lémákat állítanak a vezetők elé. Helyes, ha ebben a kérdésben is a vállalat vezetőse egy évnél is távolabb lát, alaposan mérlegeli elképzeléseit, s az éves tervek részleteiben ezeket az elképzeléseket apróképpre váltja. Csak így biztosítható az ütemes és folyamatos termelés, kerülhetők el a túlzott megoldások.

Aldor is, ha a termelési struktúra viszonylag hosszabb időszakra adott, a termelés egyre bonyolultabbá válik, pl. nő a gépesítés foka, az alkatrészek száma szaporodik, fejlettebb technológiai eljárások lépnek be stb. Ezek a tényezők önmagukban is számottevő változásokat idézhetnek elő a vállalat kooperációs tevékenységében, a tervezésben. Ezek is szervezési kérdések. A tervszálty, a műszaki, a munkügyi és szinte valamennyi osztály munkáját egybe kell hangolni a tervezési időszakban.

A termelés — tehát a főtevékenység — mellett az úgynevezett kiszolgáló részleget jó vagy rossz munkája is hozzájárulhat a munkatermelés hatékonyságához. Így pl. az üzem belüli anyagmozgatás, a karbantartás, a műszaki ellenőrzés stb. összehangolása, vagy összehangolatlansága is hatással van a termelési alakulására. Ezért igen fontos, hogy a vállalatok terveiben a fő és »kiszolgáló« üzemek, üzemrészek működését, feladatait a termelési tervekkel összehangolják.

Kahulits István,

## Paula néni elmegy...

vannak hozzám. Én boldog vagyok: életben sok örömem volt, s a legfőbb az, hogy azt a pályát választottam, amelyiket akartam. Ha újabb születnék is matematika-fizika szakos tanárnak mennék! Érdethető, ha kitüntetés mellett egy nekünk laikusoknak ismeretlenül hangzó jutalomra, a Beke Manó-díjra legbüszkébb, melyet matematikai munkájáért kapott. Emellett a legelső között tűntették ki a Kiváló tanár címmel, s nemrégiben pedig a Szocialista Munkáért Érdeméremmel.

A matematika nem könnyű tantárgy. Tanítványai mint nagy szigorú tanárra

emlékeznek és mégis nagy szeretettel emlegetik. Szigorúsága az volt, hogy idejét és türelmét nem kímélte, megtanította a gyerekeket, így történhetett, hogy most két kezén össze tudná számolni, hány diákot buktatott meg egész pályáján. — Fiatalon közelebb voltam a gyerekekhez és szigorúbb voltam hozzájuk — emlékszik vissza —, később nagymamás lettem, olyan, aki egyre többet elnéz szeretetből. Megvallom, most már a dolgozók gimnáziumában tanuló felnőttek állnak közelebb hozzám, akik a gyerekeknek megértőbbek, jobbak és figyelmesebbek tudnak lenni.

Hogy kollégái mennyire szerették,

## GYORSPOSTA \* GYORSPOSTA GYORSPOSTA \* GYORSPOSTA

### Elzárt kút és új kezdeményezés

A Kálvária sor 16. szám alatti hatalmas bérház udvarán volt egy magasnyomású artézi kút. Ezt a kútát az Ingatlankezelő Vállalat két hónappal ezelőtt leszerelte, mivel a gyerekek korábban gyakran elrontották. A kútra viszont szükség van, mert ha a második emeleti lakásokban a nagy melegben nincsen víz, akkor az Alkony utcából kell hordani. Az udvari kút egészségügyi szempontból is fontos szerepet játszott. Kérjük a kút ismételt üzembehelyezését.

Pálfi Gyuláné,  
házbizalmi

Az ingatlankezelő vállalat 4. számú házkezelőségén részletesen ismerik a ház körülményeit és Körösi Ferencné a következőket javasolta:

— A nagy bérház minden

lakásában van víz, az udvari kútát valóban többször elrontották, ennek javítása sok gondot okozott vállalatunknak és mivel lényegében szükségtelen — szemétkedénynt különben sem szabad ott mosni — ezért szereltük le. Ha esetleg előfordul, hogy csökken a víznyomás — ritkán adódik ilyen — két mosókonyha van a házban és onnan szerezhetnek a felső lakók vizet. Egyébként a bérház lakói néhány nappal ezelőtt egy új kezdeményezéssel fordultak vállalatunkhoz: társadalmi munkában az udvaron egy fürdőmedencét akarnak építeni a gyermekek számára. Amennyiben ez a valóban támogatást érdemlő kezdeményezés megvalósul, az udvari kút erre a célra hasznosítható.

### Törmelékdomb az udvaron

A Berzsenyi u. 1/a. szám alatti ház udvarán mintegy fél éve nagy rakás kőtörmelék »díszeleg«. A házfelügyelő már több ízben jelentette a házkezelőségnek, de a törmelékdomb még mindig itt maradt, sőt gyarapodott. Egészségügyi szempontból is kifogásolható a törmelék tárolása s ezért szeretnénk, ha azt mihamarább elvitetnék.

Fábián Imre

### Kisteleki nyertes országos pályázaton

A SZOT kulturális, agitációs és propaganda osztálya múlt év novemberében pályázatot hirdetett a felnőttoktatást elősegítő módszertani témák feldolgozására. A beérkezett 37 pályamunkát elbírálták, s csütörtökön délután a SZOT székházában hirdették ki az eredményt. A legjobb munkák készítőinek összesen 15 ezer forint pályadíjat osztottak ki.

Az iskolai és iskolán kívüli nevelőmunka lehetőségei, módszerei a dolgozók iskoláiban című témakörben a második díjat Révész Pál, a kisteleki Petőfi Sándor általános iskola igazgatóhelyettese kapta. (MTI)

erről nehéz vallanom a papíron, hiszen magam is kartársá voltam egy röpke ideig. Ő volt, aki bármikor, bármilyen körülményben, bárkinek segített, s boldog volt, ha segíthetett. Közvetlenség, humorral álcázott jószívűsége felidézhetetlen élmény marad mindíg. Nehéz tőle a búcsúzás, mint ahogy néki is nehéz megválni huszonnyolc év után iskolájától s a városától. Hiszen szó szerint az iskola volt az otthona, lakásában — mely magával keveset törődő jószívűsége folytán mind kisebbre zsugorodott — alig tartózkodott. S most mindez el kell hagynia. De gondosan összegyűjtött fényképeken magával viszi Pestre — ahova költözik édesanyjához —, mert nagyon a szívéhez nőtt.

Németh Ferenc

## Kivitelező kerestetik!

A míg a közúti híd újszegedi felén az uszoda mellett levő lépcsőt meg nem javítják, addig a gyalogosok nem tudják betartani a közlekedési szabályokat. — írja levelirőnk, Barna Lajosné. S ha nincs is egészen igaz — mert azért nem feltétlenül szükséges átvágni az úttesten, körül is lehet kerülni az uszoda ahhoz, hogy valaki eljusson a Felsőikikötő sorra —, tarthatatlan állapot, hogy egy olyan egyszerű munkát, mint amilyen a lépcsőjavítás, hetekig, hónapokig képtelenek elvégezni.

Képtelenek, de kik? A Hódmezővásárhelyen működő Közüti Igazgatóságnak kellene a szegedi híd javításait megcsináltatnia, de nem talál rá jelentkezőt. Tavaly az innső oldal aládúcolására még kapható volt a Szegedi Építő Kisipari Szövetkezet, de az idén — éppen egy hete írták meg — nem bírja elvállalni még a lépcsőrendbehozását sem, mert sok a munkája. Rajta kívül ugyan létezik még a Szegedi Építőipari Vállalat, a Csongrád Megyei Építőipari Vállalat, valamint a Közüti Üzemi Vállalat is, de hát valamennyi el van foglalva a maga dolgával, s nem ér rá ilyen mellékes apróságokkal bíbelődni.

Tehát kivitelező kerestetik! S amíg nem találják, addig az újszegedi lépcsőt használni nem lehet. Hogy ez nem nyugtatja meg Barna Lajosné, sem azt a néhány ezer embert, aki naponta arra jár, az bizonyos. De ki beszél itt megnyugtatóról?!

### Munkügyi tanácsadó

## A dolgozók anyagi felelősségének főbb szabályairól

A TÁRSADALMI tulajdon védelmének kötelezettsége minden dolgozót érint, s mert a felelősségre vonás során sokszor eltérő a gyakorlat, néhány, a dolgozók anyagi felelősségéről szóló kérdést tisztázzunk.

Alapvető szabály, hogy a dolgozó a vállalatnak vétkesen okozott kárért anyagi felelősséggel tartozik. A vétkesség azt jelenti, hogy a kár keletkezett kár és a dolgozó magatartása között okozati összefüggésnek kell lennie. A dolgozó magatartása viszont nemcsak tevékenység lehet, hanem mulasztás is, tehát az az is okozhat vétkesen kárt, hogy valamit nem tett meg.

A dolgozó anyagiilag történő felelősségrevonása során kártérítés címén — az okozott kár összegétől függetlenül — legfeljebb egyhavi alapbérének 15 százaléka erejéig felel. Ez nem emelkedhet akkor sem, ha egy naptári hónapon belül többször is kárt okozott. Megjegyezzük, hogy a jutalékos bérrendszerben foglalkoztatott, viszonylag alacsony alapbérű (úgynevezett biztosított bérrel alkalmazott) dolgozó kártérítésre kötelezésénél is az alapbért kell figyelembe venni. Ettől az általános szabálytól eltér a felelős beosztású dolgozó munkaköre ellátásával kapcsolatos anyagi felelőssége, aki havi munkabére erejéig kötelezhető kártérítésre. Különösen fennáll ez akkor, ha a kár az ellenőrzés elhanyagolása, vagy a kártérítési felelősség érvényesítésének elmulasztása miatt keletkezett.

Mind a felelős beosztásban levő, mind a beosztott dolgozó a teljes kár erejéig tehető felelős, ha a kárt okozó magatartás bűncselekménynek minősül és ezért a bíróság a dolgozót jogerősen elítélte. Ugyancsak a teljes kár megtérítésére kötelezhető a dolgozó abban az esetben, ha egyébként csak a havi alap-

bére 15 százaléka erejéig lenne felelős, de az okozott kár összege ennél kevesebb. Például egy 1500 forint alapbérű dolgozó a 15 százalékos felelősségre vonással csak 225 forint kártérítésre kötelezhető akkor is, ha 1000 forintot kárt okozott. Ha viszont az általa okozott kár csak 120 forint — mivel ez kevesebb az egy havi alapbéré 15 százalékánál — kötelezhető a teljes kár megtérítésére.

Ha a dolgozó a kárt valamely dolog elidegenítésével, vagy más, szándékos magatartással idézte elő, a teljes kár kétszeres összegéig lehet felelősnek tenni. Akkor pedig, ha az elidegenített dolog megkerült, értékének megfelelő összeg megfizetésére kötelezhető.

**MUNKÁÜGYI KÉRDÉS:** Valamely dolgozó két tanév anyagát egy tanév alatt végzi el, jogosult-e mind a két év után járó tanulmányi szabadságra?

Válasz: A Munkügyi Minisztérium, a Művelődésiügyi Minisztérium, a Szakszervezetek Országos Tanácsa együttes állásfoglalása értelmében, ha a továbbtanuló dolgozó engedélyt kapott arra, hogy egy tanév anyagát rövidebb idő alatt végezze el, akkor a kötelező foglalkozásokon való megjelenésre biztosított kedvezmények a szükséges mértékben, a tanulmányi szabadság teljes mértékben erre a rövidebb időre jár. Ebből következik, hogy ha egy év alatt két tanévet végez el a dolgozó, akkor a két tanévre járó tanulmányi szabadságra jogosult.

Ugyanebból az állásfoglalásból következik az is, hogy ha a dolgozó valamilyen okból egy tanév anyagát két év alatt végzi el, akkor csak egy tanévre szóló szabadságra jogosult.

Dr. K. J.